

УДК 070.43

## ФУНКЦЫЯНАВАННЕ ІНТЭРТЭКСТ-СІМУЛЯКРАЎ У МЕДЫЯДЫСКУРСЕ

С. В. ЗЕЛЯНКО<sup>1\*</sup>

<sup>1\*</sup>Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, пр. Незалежнасці, 4, 220030, г. Мінск, Беларусь

Узнімаецца праблемнае пытанне функцыянавання ў сучасных медыятэкстах інтэртэкстуальных сімулякраў – клішыраваных фрагментаў «чужых» прэцэдэнтных тэкстаў. Аналізуюцца прычыны іх узнікнення ў медыядыскурсе, апісваецца магчымае негатыўнае ўздзеянне інтэртэкст-сімулякраў на аўтарскі тэкст, разглядаюцца наступствы іх некарэктнай інтэрпрэтацыі рэцыпіентамі інфармацыі. Прапануюцца рэдактарскія прыёмы аднаўлення становай карэляцыі «чужых» тэкстаў з аўтарскім журналісцкім творам.

**Ключавыя словы:** журналістыка; медыятэкст; медыядыкурс; інтэртэкст; інтэртэкстуальнасць; рэдагаванне; сімулякр.

## ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ИНТЕРТЕКСТ-СИМУЛЯКРОВ В МЕДИАДИСКУРСЕ

С. В. ЗЕЛЕНКО<sup>1)</sup>

<sup>1)</sup>Белорусский государственный университет, пр. Независимости, 4, 220030, г. Минск, Беларусь

Поднимается проблемный вопрос функционирования в современных медиатекстах интертекстуальных симулякров – клишированных фрагментов «чужих» прецедентных текстов. Анализируются причины их возникновения в медиадискурсе, описывается возможное негативное воздействие интертекст-симулякров на авторский текст, рассматриваются последствия их некорректной интерпретации реципиентом информации. Предлагаются редакторские приемы восстановления положительной корреляции «чужих» текстов с авторским журналистским произведением.

**Ключевые слова:** журналистика; медиатекст; медиадискурс; интертекст; интертекстуальность; редактирование; симулякр.

## THE FUNCTIONING OF INTERTEXT-SIMULACRA IN MEDIA DISCOURSE

S. V. ZELIANKO<sup>a</sup>

<sup>a</sup>Belarusian State University, 4 Niezaliežnasci Avenue, Minsk 220030, Belarus

The article raises the problematic issue of the functioning in modern media texts of intertextual simulacra which are the cliched fragments of alien precedent texts. The causes of their occurrence in the media discourse are analyzed, the possible

---

### Образец цитирования:

Зелянко СВ. Функцыянаванне інтэртэкст-сімулякраў у медыядыскурсе. *Журнал Белорусского государственного университета. Журналистика. Педагогика.* 2020;1: 10–15.

### For citation:

Zelianko SV. The functioning of intertext-simulacra in media discourse. *Journal of the Belarusian State University. Journalism and Pedagogics.* 2020;1:10–15. Belarusian.

---

### Автор:

**Сергей Викторович Зеленко** – кандидат филологических наук, доцент; доцент кафедры медиалингвистики и редактирования факультета журналистики.

### Author:

**Siarhei V. Zelianko**, PhD (philology), docent; associate professor at the department of media linguistics and editing, faculty of journalism.  
[siarhejzelianko@gmail.com](mailto:siarhejzelianko@gmail.com)  
<https://orcid.org/0000-0001-9500-954X>

negative impact of intertext-simulacra on the author's text is described, the consequences of their incorrect interpretation by the recipient of the information are considered. The conclusions suggest editorial techniques for restoring the positive correlation of alien texts with the author's journalistic work.

**Keywords:** journalism; media text; media discourse; intertext; intertextuality; editing; simulacra.

## Уводзіны

На сёння прафесійная дзейнасць журналістаў, якія працуюць у рэдакцыях як традыцыйных сродкаў масавай інфармацыі (газеты, часопісы, тэле- і радыёканалы, інфармацыйныя агенствы), так і ў новых медыйных структурах (разнастайныя анлайн-выданні і мультыплатформенныя інфармацыйныя пляцоўкі ў інтэрнэце), шмат у чым апасродкавана сукупнасцю ўзаемазвязаных і ўзаемаабумоўленых экстралінгвістычных і інтралінгвістычных фактараў, якія ўплываюць на шматлікія аспекты дыхатмічных творчых і вытворчых працэсаў у сучаснай медыяіндустрыі.

Да першых адносяць, напрыклад, выключную аператыўнасць у зборы і наступнай апрацоўцы (праверка, структураванне) інфармацыі, высокую хуткасць стварэння і распаўсюджвання любога інфармацыйнага кантэнту (друкаванага, аўдыяльнага, візуальнага, электроннага медыятэксту). Прафесар В. І. Іўчанкаў у манаграфіі «Дыскусія беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту» справядліва падкрэслівае: «Аператыўнасць вызначае спецыфіку публіцыстычнага тэксту, адрознівае яго ад мастацкага і інш. умовамі арганізацыі і вытворчасці» [1, с. 69]. Аднак тут варта адзначыць, што аператыўнасць функцыянавання сучаснага медыядыскурсу можа з'яўляцца адной з асноўных прычын факталагічнай, стылістычнай і лагічнай недасканаласці аўтарскіх тэкстаў, прызначаных для масавага чытача (гледача, слухача, інтэрнэт-карыстальніка). Экстралінгвістычны фактар хуткасці ў вытворчасці і распаўсюджванні медыякантэнту, які шмат у чым апасродкуе рост фінансавых прыбыткаў рэдакцый СМІ, пазнавальнасць і ўплывовасць на аўдыторыю таго ці іншага медыябрэнда, негатыўна адбіваецца на якасці медыяпрадукту, што трансліруецца. А. У. Выркоўскі, аналізуючы актуальныя напрамкі менеджменту СМІ ў сучасных умовах канвергенцыі медыя, падкрэслівае: «Ва ўмовах перахо-

ду на лічбавыя носьбіты інфармацыі памяншаецца значэнне «ўпакоўкі» кантэнту (газета, сайт, часопіс, тэлеканал і да т. п.) і ўзрастае значэнне якасці кантэнту. Ці ледзь не адзіным спосабам стратэгічнай канкурэнтнай барацьбы ў індустрыі СМІ становіцца аптымізацыя ўнутраных працэсаў СМІ, якія дазваляюць стварыць прадукт, які пераўзыходзіць іншыя па каштоўнасці для спажыўца»<sup>1</sup> [2, с. 114]. Доктар філалагічных навук Л. Р. Свіціч пры вывучэнні фактараў, што апасродкуюць змены ў журналісцкай прафесіі пры дыгіталізацыі СМІ ва ўмовах медыяканвергенцыі, вылучае шэраг негатыўных наступстваў гэтага працэсу, сярод якіх – празмерна высокі рытм працы супрацоўнікаў розных медыяструктур, з'яўленне «кланіраванай», другой інфармацыі, скарачэнне магчымасцей творчай самарэалізацыі журналісцкіх кадраў [3, с. 412]. Усе пералічаныя негатыўныя тэндэнцыі ў дыскурсе сучасных сродкаў масавай інфармацыі, безумоўна, звязаны з экстралінгвістычным фактарам аператыўнасці стварэння і распаўсюджвання прафесійнага журналісцкага прадукту – медыятэксту – у любой яго праяве.

Адным з асноўных інтралінгвістычных фактараў, што ў значнай ступені ўплывае на рэцэпцыю разнастайнай па сваіх узроставых, этнічных, адукацыйных, рэлігійных, гендарных характарыстыках аўдыторыяй канчатковага прадукту, створанага журналістам або цэлым творчым рэдакцыйным калектывам, з'яўляецца інтэртэкстуальнасць, якая праяўляецца ва ўключэнні ў аўтарскі медыятэкст «чужых», як правіла, прэцэдэнтных тэкстаў і іх фрагментаў (у тым ліку мадыфікаваных), у апеляцыях да аўтарытэту прэцэдэнтных асоб і спасылках на іх прэцэдэнтныя выказванні, згадках прэцэдэнтных дат і апісанні выключна значных як для ўсёй цывілізацыі, так і для пэўных лінгвакультурных супольнасцей і груп гістарычных падзей.

## Тэарэтычныя асновы

Пад інтэртэкстуальнасцю (паняцце, якое было ўведзена ў навуковы зварот французскім семіётыкам і філосафам Ю. Крысцевай) маецца на ўвазе з'ява, калі «любы (кожны) тэкст (дыскусія) у самай шырокай інтэрпрэтацыі паняцця (як семіятычная, знакавая сістэма) схільны да перманентнага і ўсёагульнага ўплыву як з боку знешніх, пазамоўных

(экстралінгвістычных) фактараў, так і з боку фактараў унутрымоўных (інтралінгвістычных)» [4, с. 79–80]. Спасылаючыся на працы М. Бахціна, Ю. Крысцева піша: «Любы тэкст будзеца як мазаіка цытацый, любы тэкст – гэта ўбіранне і трансфармацыя якога-небудзь іншага тэксту. Тым самым на месца паняцця інтэрсуб'ектыўнасці ўстае паняцце

<sup>1</sup>Тут і далей пераклад наш. – С. 3.

інтэртэкстуальнасці, і аказваецца, што паэтычная мова паддаецца як мінімум падвойнаму пра-чытання» [5, с. 167]. З гэтага вынікае, што любая інтэртэкстуальная адзінка («чужы» тэкст), уключа-ная аўтарам некаторага тэксту ў інфармацыйнае паведамленне, будзе трансліраваць рэцыпіенту інфармацыі (чытачу, гледачу, слухачу, інтэрнэт-карыстальніку) дадатковыя сэнсы, звязаныя з тэк-стам-донарам (прэтэкстам), а таксама правакаваць узнікненне ў аўдыторыі пры рэцэпцыі падобнага тэксту (счытванні і расшыфроўцы інтэртэкстуаль-ных кодаў) пэўнага роду зададзеных і спантаных асацыяцый і канатацый. Прычым, як паказвае рэ-дактарская практыка апрацоўкі медыятэксту, гэтыя сэнсы, канатацыі і асацыяцыі не заўсёды адпавя-даюць прагнознам чаканням аўтара-журналіста ці не закладваюцца ім першапачаткова. Пры самым негатыўным варыянце ўзаемадзеяння інтэртэксту і аўтарскага тэксту можа назірацца іх поўнае не-супадзенне на сэнсавым, стылістычным, фактала-гічным і лагічным узроўнях, што правакуе татальны камунікатыўны збой у інтэрпрэтацыі аўдыторыяй «чужых» тэкстаў.

Выкарыстанне журналістамі цытат (трансфар-маваных і дакладных), алюзій (сітуацыйных, антра-панімічных, тапанімічных, хрананімічных і іншых намёкаў) і рэмінісцэнцый (імпліцытных і эксплі-цытных успамінаў), а таксама прыёму інтэрсты-лёвага таніравання (увядзенне ў тэксты пэўнай стылістычнай накіраванасці элементаў іншых функ-цыянальных стыляў) заклікана пашырыць інфар-мацыйныя магчымасці публіцыстычнага тэксту за кошт прыцягнення кантэкстуальных і асацыятыў-ных складнікаў прэтэксту, у якасці якога могуць вы-ступаць назвы і самі творы мастацкай літаратуры (або іх значныя і нязначныя фрагменты, цытаты з іх), выяўленчага мастацтва, кіно, тэатра, архітэк-туры, гістарычных факты, імёны прэцэдэнтных асоб і іх выказванні. Прафесар С. І. Смятаніна пад-крэслівае: «У момант усведамлення іншай пры-роды ўкаранёнага кода, яго ўяўнай выпадковасці ў арыгінальным узоры фарміруюцца перыферы-чныя дадаткі, з якіх і складаецца ўнікальнасць твора. Такім чынам, інтрыга “свайго” і “чужога” становіцца

дамінантай сэнсаспараджэння для таго, хто стварае, і для таго, хто ўспрымае тэкст» [6, с. 99]. Аднак пры некарэктным з пункта гледжання тэорыі і практыкі рэдагавання медыятэксту ўключэнні «чужога» тэк-сту ў структуру аўтарскага назіраецца перараджэн-не інтэртэксту ў сімулякр – «копію, для якой ары-гінал ніколі не існаваў» [7, р. 49]. Гэта значыць, што інтэртэкст у журналісцкім тэксце становіцца ўсяго толькі структурнай адзінкай (будаўнічым матэрыя-лам), але не выконвае сэнсастваральнай функцыі, у выніку чаго ўключэнне «чужога» тэксту ў аўтарскі становіцца неапраўданым у сэнсе камунікацыйнай мэтазгоднасці функцыянавання медыятэксту. Аўта-рытэтычны даследчык медыядыскурсу папярэджвае: «Шукаючы інтэртэкстуальны аналаг, аўтар павінен клапаціцца аб адпаведнасці славеснай медыярэаль-насці пазамоўнай» [6, с. 140–141].

Інтэртэкстуальныя сімулякры характарызуюцца адсутнасцю сувязей (лагічных, семантычных, гісто-рыка-культурных) як з кантэкстам медыятэксту, які іх прымае, так і з прэтэкстам. Падобную сітуа-цыю, што спараджаецца ў медыядыскурсе непра-фесійным (механічным) шматразовым клішыра-ваннем адных і тых жа інтэртэкстуальных адзінак, можна апісаць словамі Ж. Бадрыяра: «Няма больш адпаведнасці паміж быццём і яго адлюстраван-нем, паміж рэальным і яго канцэптам. Няма больш уяўнай суразмернасці: вымярэннем сімуляцыі ста-новіцца генетычная мініяцюрызацыя. Рэальнае вырабляецца на аснове мініяцюрных матрыц і за-памінальных прылад, мадэлей кіравання і можа быць прайгранна неабмежаваную колькасць разоў. Яно не абавязана больш быць рацыянальным, па-колькі яно больш не сувымяраецца з нейкай, ідэ-альнай або негатыўнай, інстанцыяй. Яно толькі апе-рацыйнае. Фактычна гэта ўжо больш і не рэаль-нае, паколькі яго больш не ахутвае ніякае ўяўнае. Гэта гіперрэальнае, сінтэтычны прадукт выпра-меньвання камбінаторных мадэлей у беспаветра-най гіперпрасторы» [8, с. 7–8]. Іншымі словамі, інтэртэкст-сімулякры не спрыяюць павелічэнню інфармацыйных магчымасцей медыятэксту, а ста-новяцца яго структурнай адзінкай з нулявой се-мантычнай, факталагічнай і лагічнай нагруккай.

### Вынікі і абмеркаванне

Інтэртэкстуальнымі сімулякрамі, напрыклад, мож-на лічыць загаловачныя комплексы газет і часопісаў, у якіх незлічоную колькасць разоў трансфармуюцца назвы твораў мастацкай літаратуры («О пикни-ках на обочине», «Пикник за обочиной», «Пикник на погосте», «Пикник на траве», «Пикник у обочины», «Пикник на обочину!», «Пикник на обочине “Игна-линки”»), скульптуры («Девушка с лопатой», «Де-вушка с мечтой», «Девушка с ракеткой», «Девушка с трубой», «Девушки с веслами», «Приключения девушки с веслом», «Человек с веслом»), жывапісу

(«Купание серого коня», «Купание железного коня», «Купание голубого вагона») і кіно («Список Гардне-ра», «Список Онищенко», «Список рейдера», «Спи-сок Сиротина», «Список генерала фон Эрманнсдор-фа»), фразеалагізмы («Тише едешь – дальше будет», «Тише едешь – краше будешь», «Тише едешь – меньше платишь», «Тише едешь – тогда успеешь», «Тише едешь – целее будешь», «Тише едь – даль-ше будь!», «Быстро едешь – дальше будешь», «ГАИ советует: тише едешь – меньше должен», «Мол-ча едешь – дальше будешь»), афарызмы («Граж-

данин – это звучит гордо!», «Дворник – должно звучать гордо!», «Союз спортсменов – это звучит гордо!», «Энциклопедия – это звучит гордо!», «Суворовец – это звучит гордо!», «Красота – это звучит больно», «Лучший предприниматель – это звучит гордо!», «МАЗ – это звучит гордо!», «Сделано в Беларуси. Это звучит гордо!»), прэцэдэнтныя імёны («Блек-джек-потрошитель», «ЖЭК-потрошитель», «ЖЭС-потрошитель») і прэцэдэнтныя сітуацыі («Дитя раздора», «Кувшин раздора», «Мяч раздора», «Пастбище раздора», «Палочка раздора», «Рынок раздора», «Сахар раздора», «Свалка раздора», «Стены раздора», «Таблетка раздора», «Труба раздора», «Учебник раздора», «Яблочко раздора») і г. д. Такія клішыраваныя загалоўкі, як правіла, ужо не здольныя стымуляваць цікавасць чытача да медыятэксту з-за сваёй шматразовай рэдукацыі, механічнай трансфармацыі прэтэксту, пры гэтым яны не акцэнтуюць на сабе ўвагу, паколькі «ў дачыненні да постмадэрнісцкай літаратуры ўжо ў пачатку 90-х гг. крытыкі адзначылі прыкметы крызісу, які выяўляецца перш за ўсё ў аўтарскіх самапаўторах і ў немагчымасці пераадолець іх у рамках пэўнага творчага напрамку. У журналістыцы ж падобныя паўторы, пераходзячы з тэксту ў тэкст, становяцца натуральным для газетнай мовы будаўнічым матэрыялам (клішэ) і спрыяюць тыражаванню метаду» [6, с. 91]. Як выразна дэманструюць прыведзеныя прыклады з сучасных друкаваных СМІ, вынікі падобных слоўных практыкаванняў у механічнай замене адных лексем іншымі ў рамках фрагмента «чужога» маўленчага адрэзка, якімі злоўжываюць сучасныя журналісты, не нясуць адбітка аўтарскага «я», пазбаўленыя арыгінальнасці і своеасаблівасці, абязлічаныя. Такім чынам, можна канстатаваць, што інтэртэкстуальныя сімулякры застаюцца экспрэсіўнымі толькі па форме, па змесце ж яны блізкія да стандартных сродкаў арганізацыі публіцыстычнага маўлення, якія, на думку прафесара В. І. Іўчанкава, «вуалююць аўтарства тэксту, і часам пад імі ўжо не патрэбна прозвішча журналіста, бо тэкст стандартны, мінімальна індывідуалізаваны» [9, с. 92].

Вынікі рэдактарскага аналізу сучасных беларускіх друкаваных медыя паказваюць, што значная колькасць інтэртэкстуальных штампаў у загалоўчых комплексах газет і часопісаў не карэлюе з прымаючым кантэкстам ні семантычна, ні лагічна. У дадзеным выпадку мае месца абстрактнасць ісціны, якая «бярэцца па-за кантэкстам звязаных з ёю ісцін і па-за рэальным асяродкам яе прымянення» [10, с. 371]. Аднак для медыядыскурсу канкрэтнасць (адназначнасць, пэўнасць, дакладнасць) як у выкладзе інфармацыі журналістам, так і ва ўспрыманні яе аўдыторыяй з'яўляецца асноватворным прынцыпам, канонам.

Сітуацыю камунікатыўнага збою можна назіраць і пры апеляцыі журналістаў да ананімных

аўтарытэтаў, калі цытаванае прэцэдэнтнае выказванне не суправаджаецца ўказаннем на імя прэцэдэнтнага аўтара. Да падобных маўленчых формул, якія спадарожнічаюць імітацыі навуковых фактаў у газетным тэксе, напрыклад, можна далучыць канструкцыі з канцэптуальнай лексмай *вучоны*: *Американские ученые из университета Огайо утверждают...; Ученые утверждают, что...; Как утверждают ученые...; Но как утверждают ученые Ассоциации диетологов Австралии...; Ученые из Гарварда проанализировали истории болезней более чем 120 тысяч американцев на предмет потребления кофе и пришли к выводу...; Ведь, как утверждают ученые...; ...Утверждают ученые; Международная группа ученых из США и Китая пришла к выводу, что...; Как утверждают некоторые специалисты по психологии ранней юности...; Группа ученых из разных стран начинает...* Пры гэтым адной з асноўных задач як для самога аўтара-журналіста, так і для рэдакцыі сродку масавай інфармацыі, з якой ён супрацоўнічае, з'яўляецца трансляцыя выключна карэктных з пункта гледжання факталогіі звестак і даных. Так, К. М. Накаракава адзначае: «На стадыі рэдакцыйнай падрыхтоўкі рэдактар надае асаблівую ўвагу сувязям паміж прыведзенымі фактамі, растлумачвае для чытача ступень іх аб'ектыўнасці, дапамагае аўтару сфармуляваць ацэнку фактаў скарачае неістотныя падрабязнасці» [11, с. 115]. Факты, якія суправаджаюцца апісанымі вышэй маўленчымі формуламі, не паддаюцца паўнаважнасці верыфікацыі або факт-чэкіngu (ад англ. *fact checking* – праверка фактаў), паколькі рэдактар не мае дастатковай зыходнай інфармацыі для іх праверкі і адэкватнай аўтарскай задуме карэкцыі. Журналістам, безумоўна, варта памятаць, што хлусня, выдумка, фантазія аўтара, непацверджаныя гіпотэзы і наўмысная дэзінфармацыя аўдыторыі недапушчальныя ў прафесійнай практыцы, паколькі супярэчаць элементарным нормам прафесійнай этыкі.

Ананімная апеляцыя да аўтарытэтаў у медыятэкстах можа суправаджацца і вербальнымі канструкцыямі, якія ўтрымліваюць неаўтарызаваныя ўказанні на класікаў мастацкай літаратуры, грамадскіх і палітычных дзеячаў, філосафаў: *Как говорил классик французской литературы прошлого века...; Как говорил классик марксизма-ленинизма...; Как говорил классик...; Правильно говорил классик...; Как сказал классик...; Следуя завету известного классика, который утверждал...; Как писал классик...; Как говаривал классик...; Как говорил один мой знакомый российский литературовед...; Как говорил великий мыслитель...* Рэдактарскі факт-чэкінг апісаных інтэртэкстуальных адзінак пры такім спосабе пацвярджэння аўтарам-журналістам сваіх думак таксама сутыкаецца з пэўнымі цяжкасцямі.

Агульнавядома, што «найбольш успрымальнай да розных інавацый і сацыяльных выклікаў, а так-

сама першай у перайманні і трансляцыі найперадавога (станоўчага) вопыту з'яўляецца моладзь» [12, с. 275]. Аднак журналістам варта ўлічваць, што пры апеляцыі ў тэкстах да апісаных вышэй інтэртэкстуальных сродкаў магчыма, што маладыя людзі пры ўспрыманні падобных сродкаў наладжвання ўнутрытэкставага дыялогу з аўдыторыяй не змогуць іх ні распазнаць, ні адекватна аўтарскай задуме інтэрпрэтаваць, паколькі ў інтэртэкстуальным тэзаўрусе моладзі будуць адсутнічаць пэўныя прэцэдэнтныя для чытачоў (гледачоў, слухачоў, інтэрнэт-карыстальнікаў) сярэдняга і старэйшага ўзросту персаналіі, тэксты, цытаты, гісторыка-культурныя факты і падзеі.

Нават пры цытаванні прэцэдэнтных выказванняў, якія гіпатэтычна павінны быць вядомымі шырокаму колу прадстаўнікоў пэўнай лінгвакультурнай супольнасці, журналісту можна рэкамендаваць спасылацца на прэцэдэнтных аўтараў з абавязковым

згадваннем іх імёнаў. Па-першае, для канстатацыі факта іх ведання, каб у чытача не склалася ўражанне аб некампетэнтнасці журналіста, што можа справакаваць камунікатыўны збой працэсу ўспрымання інфармацыі аўдыторыяй, а таксама стаць прычынай недаверу як да аўтара медыятэксту, так і да рэдакцыі пэўнага СМІ. Па-другое, каб папярэдзіць гіпатэтычную магчымасць адсутнасці пэўнай інтэртэкстуальнай адзінкі ў індывідуальным тэзаўрусе чытача.

Імітацыю фактаў у медыядыскурсе, безумоўна, варта інтэрпрэтаваць як з'яву негатыўную. Пры гэтым, як паказвае рэдактарскі аналіз, прымяненне традыцыйных прыёмаў факт-чэкінгу не заўсёды можа забяспечыць карэктнасць медыятэксту ў плане факталогіі пры імітацыі (наўмыснай ці ненаўмыснай) аўтарамі-журналістамі элементаў пазатэкставай рэальнасці ў сваіх тэкстах праз выкарыстанне неаўтарызаваных спасылак.

### Заклучэнне

Прафесар М. Я. Цікоцкі некалі справядліва падкрэсліваў: «У тэорыі сродкаў масавай інфармацыі вылучаецца прынцып публічнасці, сутнасць якога ў тым, што змест, які перадаецца ў ходзе масавай камунікацыі, павінен быць даступным усім членам грамадства без якіх-небудзь абмежаванняў. Гэты прынцып шмат у чым вызначае характар адбору моўных сродкаў. Выключаюцца крайнасці – усё, што можа ўскладніць, абцяжарыць разуменне тэксту» [13, с. 267]. Інтэртэкстуальныя адзінкі ўяўляюць сабой тэкставую анамалію, якая здольная справакаваць камунікатыўны збой у дыхатаміі *аўтар (журналіст) – аўдыторыя (чытач)*, таму рэдактарам, што працуюць з медыятэкстамі, можна параіць карыстацца метадыкай ацэнкі інтэртэкстуальных адзінак у публіцыстычных тэкстах. Рэдак-

тарска-канцэптуальны аналіз інтэртэкстуальных адзінак у медыятэкстах [5, с. 118–121] дазваляе выявіць і ацаніць мэту выкарыстання «чужога» тэксту, вызначыць функцыі інтэртэксту, ацаніць узаемадзеянне аўтарскага тэксту і інтэртэксту, устанавіць ступень супадзення інтэртэкстуальных карцін свету транслятара і рэцэптара інфармацыі, на падставе чаго робіцца абгрунтаваны вывад пра карэктнасць ужывання цытат, алюзій і рэмінісцэнцый журналістам. Дадзеная працэдура дазваляе супрацоўнікам сродкаў масавай інфармацыі (журналістам, рэдактарам) прадухіліць прафанацыю і скажэнне сэнсу паведамлення, пазбегнуць уключэння ў медыятэкст інтэртэкстуальных сімулякраў, зрабіць журналісцкія тэксты адназначнымі і зразумелымі масаваму чытачу.

### Бібліяграфічныя спасылкі

1. Іўчанкаў ВІ. *Дыскусія беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту*. Мінск: БДУ; 2003. 257 с.
2. Вырковский АВ. Менеджмент СМИ в условиях конвергенции. *Вестник Московского университета. Серия 10. Журналистика*. 2013;3:112–120.
3. Свитич ЛГ. Изменение журналистской профессии в процессе медиаконвергенции. *Вестник Челябинского государственного университета. Филология. Искусствоведение*. 2015;5(94):406–414.
4. Зелянко СВ. Экстра- і інтралінгвістычныя перадумовы ўзнікнення тэорыі інтэртэкстуальнасці і дзеянне яе ў сродках масавай інфармацыі. *Веснік БДУ. Серыя 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка*. 2008;2:79–82.
5. Кристева Ю. *Избранные труды: разрушение поэтики*. Москва: Российская политическая энциклопедия; 2004. 652 с.
6. Сметанина СИ. *Медиа́текст в системе культуры (динамические процессы в языке и стиле журналистики конца XX века)*. Санкт-Петербург: Издательство Михайлова В. А.; 2002. 383 с.
7. Jameson F. *Postmodernism, or The cultural logic of late capitalism*. Durham: Duke University Press; 1991. 460 p.
8. Бодрийяр Ж. *Симулякры и симуляция*. Москва: Постум; 2015. 240 с.
9. Іўчанкаў ВІ. Медыярыторыка: рытарычныя асновы журналістыкі, лінгвістыка публіцыстычнага тэксту, дыскурсны аналіз сродкаў масавай інфармацыі. Мінск: Адукацыя і выхаванне; 2009. 280 с.
10. Прохоров ММ. Истина и действительность. *Философская мысль*. 2013;6:293–387. DOI: 10.7256/2306-0174.2013.6.333.
11. Накорякова КМ. *Справочник по литературному редактированию для работников средств массовой информации*. Москва: Флинта; 2010. 200 с.

12. Зелянко СВ. Гендарныя падыходы да рэдакцыйнай падрыхтоўкі медыятэкстаў. У: Дубовік СВ, рэдактар. *Журналістыка-2015: стан, праблемы і перспектывы. Матэрыялы 17-й Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі; 12–13 лістапада 2015 г.; Мінск, Беларусь. Выпуск 17*. Мінск: БДУ; 2015. с. 274–277.
13. Цікоцкі МЯ. *Стылістыка беларускай мовы*. Мінск: Універсітэцкае; 1995. 293 с.
14. Зелянко СВ. Інтэртэкстуальны эфект журналісцкай дзейнасці. *Веснік БДУ. Серыя 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка*. 2007;1:117–122.

## References

1. Ivchenkov VI. *Dyskurs belaruskich SMI. Arganizacyja publicystychnaga tjestu* [Belarusian media discourse. Organization of journalistic text]. Minsk: Belarusian State University; 2003. 257 p. Belarusian.
2. Vyrkovskii AV. [Media management in a converged environment]. *Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 10. Zhurnalistyka*. 2013;3:112–120. Russian.
3. Svitich LG. [The change of the journalistic profession in the process of media convergence]. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. Filologiya. Iskuststvovedenie*. 2015;5(94):406–414. Russian.
4. Zelianko SV. The theory intertextuality extra- and intralinguistic emergence premises and it action in mass media. *Vesnik BDU. Seriya 4. Filalogija. Zhurnalistyka. Pedagogika*. 2008;2:79–82. Belarusian.
5. Kristeva Y. *Izbrannye trudy: razrushenie poetiki* [Selected works: the destruction of poetics]. Moscow: Rossiiskaya politicheskaya entsiklopediya; 2004. 652 p. Russian.
6. Smetanina SI. *Mediatekst v sisteme kul'tury (dinamicheskie processy v yazyke i stile zhurnalistiki kontsa XX veka)* [Media text in the culture system (the dynamic processes in the language and style of the late twentieth century journalism)]. Saint Petersburg: V. A. Mikhailov's Publishing House; 2002. 383 p. Russian.
7. Jameson F. *Postmodernism, or The cultural logic of late capitalism*. Durham: Duke University Press; 1991. 460 p.
8. Baudrillard J. *Simuljaky i simuljacija* [Simulacrum and simulation]. Moscow: Postum; 2015. 240 p. Russian.
9. Ivchenkov VI. *Medyarytoryka: rytarychnyja asnovy zhurnalistyki, lingvistyka publicystychnaga tjestu, dyskursny analiz srodkaw masavaj infarmacyi* [Media rhetoric: rhetorical foundations of journalism, linguistics journalistic text discourse media analysis]. Minsk: Adukacyija i vyhavanne; 2009. 280 p. Belarusian.
10. Prokhorov MM. [Truth and reality]. *Filosofskaja mysl'*. 2013;6:293–387. DOI: 10.7256/2306-0174.2013.6.333.
11. Nakoryakova KM. *Spravochnik po literaturnomu redaktirovaniyu dlya rabotnikov sredstv massovoi informatsii* [Handbook of literary editing for media professionals]. Moscow: Flinta; 2010. 200 p. Russian.
12. Zelianko SV. [A gender approaches to the drafting of a media training]. In: Dubovik SV, editor. *Zhurnalistyka-2015: stan, prablemy i perspektyvy. Matjeryjaly 17-j Mizhnarodnaj navukova-praktychnaj kanferjencyi; 12–13 listapada 2015 g.; Minsk, Belarus'. Vypusk 17* [Journalism-2015: the state, problems and prospects. Proceedings of the 17<sup>th</sup> International scientific-practice conference; 2015 November 12–13; Minsk, Belarus. Volume 17]. Minsk: Belarusian State University; 2015. p. 274–277. Belarusian.
13. Cikocki MJ. *Stylistyka belaruskaj movy* [Stylistics of the Belarusian language]. Minsk: Univiersitjeckae; 1995. 293 p. Belarusian.
14. Zelianko SV. Intertextual effect of journalistic activity. *Vesnik BDU. Seriya 4. Filalogija. Zhurnalistyka. Pedagogika*. 2007;1:117–122. Belarusian.

Артыкул паступіў у рэдкалегію 15.10.2019.  
Received by editorial board 15.10.2019.